

העורב והחמור

ישראלית וערבי מציגים החל מהיום בגלריית היוצרים "Plan D" בפלינגרן דיסלדורף. המרצה לאמנות דרורה דקל הכירה בזמן לימודיו בכשרונו של תלמידה אשרף פואח'רי; כעת הם מדובבים ביחד בעלי חיים.

מאת מארק אינגל

[גלריית היוצרים "plan d" נוסדה ב-1998 על ידי תלמידים מתקדמים של האקדמיה לאמנות בדיסלדורף ואוטוידקטים בפלינגרן.]

גלריית היוצרים "plan d" ברחוב דורותיאה תורמת היום תרומה ייחודית לימי התרבות הישראלית/יהודית. היהודייה דרורה דקל והמוסלמי אשרף פואח'רי, שניהם אזרחי ישראל, מכירים זה את זה מאז שנות ה-90, כשפעלה דקל כמרצה לאמנות בשלוחת מכללת ויצ"ו-חיפה. יחד עם עוד שותפים, הקימו ב-2012 את הגלריה השיתופית ערבית/יהודית. דקל שמה את דבריה בפי עורבים, אצל פואח'רי נושא החמור את בשורתו.

השוואה ועיבוד הסיפור המשפחתי שלה מרכזיים ביצירותיה של דרורה דקל, שנולדה ב-1948, שנת ייסודה של מדינת ישראל. זהו ביקורה הראשון בגרמניה, "ואני הייתי מלאה חששות כבר לפני-כן", הידידות עם אשת הגלריה אנדריאה עיזה, המדברת עברית שוטפת, סייעה לה להעז ולעשות את הצעד הראשון, שהיא אינה מתחרטת עליו. "רק קר כאן", אומרת האמנית, החיה בקיבוץ קטן קרוב לגבול לבנון. פואח'רי קרוב לא הצליח להגיע לדיסלדורף, יש לו תערוכה גדולה בנצרת.

קולז'-קיר, ממגזרות דפי מתכת מצופי לכה שחורה ותצוגת וידאו קטנה בתוך גופו של פסל עורב, הם היצירה המרכזית בתערוכה – והעורב הוא כמובן היסוד החוזר שוב ושוב. הסיפור הוא האודיסיאה של אמה של דקל, והוא נשען על עלילת כיפה אדומה. דקל מצליבה את סיפור המסע של שתיהן. האם עלתה מוינה, דרך צ'כיה וצרפת לפלסטינה באנייה (בעלייה לא-גלית). "גם באגדה הולכת הילדה ליער בלי לדעת לאן תגיע".

למה העורב? "כי הוא מסמל בתרבויות רבות מוות ואובדן, אבל גם חוכמה. קל לי יותר לדבר דרכו. בעצם אני מחבבת אותו", אומרת דקל. אלו בעיקר עבודות שמייצגות את הרע, ששני האמנים מפרשים אותו בדרכם, והם מכילים קומץ של אירוניה. זה נכון קודם כל לגבי פואח'רי, "הוא מעמיד פני תם, אבל אוהב לחולל פרובוקציות. הוא מדבר מעט מאד, לעומתו החמור שלו אומר הרבה".

דקל מסבירה: בדרך כלל מדובר בהדפסות על לוחות עץ מצופי שלייפלאק, שהפלשטינאי מנציח עליהם את "האני האחר" שלו בכעין איקונין: מטושטש-רועד תחת ברד פגזים או כ"אישיות בלתי רצויה" בצבעי הסוואה צבאיים. עורב ענק מחזיק בלועו חמור. הומאז' למורתו? "לא, לא", צוחקת דרורה במבוכה ומסיטה את מבטה לסדרת תמונות היטלר שיצרה. עבודות עברו הזרה במחשב וברקמת יד, עד שהוא נראה כמעט חביב: כילדה רציתי להיות גיבורת-על ולהרוג אותו. אך לפני שהספקתי, כבר הספיק הוא לקטול את כל משפחתה של אמי."